

Militær indkvartering

Lars Ellgaard · Tuesday, August 19th, 1919

Af Hans Chr. Thomsen

Indkvartering af militær

Indkvartering af soldater har i århundreder været en forpligtelse, der var pålagt borgerne i freds- og krigstid og det kendes allerede fra 1600-tallet, hvor f.eks. købstæderne på Sjælland udover indlogering og bospising skulle sørge for stalde og eksercerpladser. Op gennem 1700-tallet reguleredes de detaljerede regler for indkvartering flere gange, og i begyndelsen af 1800-tallet begyndte man at sondre mellem ordinær og ekstraordinær indkvartering. Det var en sondring, der skelnede mellem faste og mere løse stationeringer, mellem kaserner og feltfod/øvelser. De første tog staten sig af, de sidste klarede borgerne.

Indkvartering var en alvorlig sag, og reglerne var som sagt komplicerede. F.eks. skulle bønder, der havde indkvartering i 1900-tallet, have betaling for det foder de leverede til militærets heste. Herfra blev modregnet de halvfabrikata, som hestene leverede tilbage til bonden i form af heste pærer og dermed gødning. Det forudsatte naturligvis, at militæret havde lavet omhyggelige kalkuler over, hvad en hest typisk kunne kaste af sig pr. dag.

Indkvarteringssystemet var et typisk træk ved 1800-tallets økonomi. Stat og kommune fik mange af sine behov løst ved at pålægge borgerne i lokalsamfundene forskellige opgaver. Der var f.eks. transportopgaver så som brevtransporter, befordring af mennesker, der ikke kunne forsørge sig selv, til deres hjemkommuner, og kørsel for dele af dommerstanden og militæret, for ikke at tale om transporter af jordemødre til fattige husmandskoner.

Der var vedligeholdelsesopgaver i forbindelse med skoler og kirker. Og der var graverarbejde på kirkegårdene og snerydning på landevejene og meget mere. Indkvarteringerne var ofte en upopulær byrde for den del af befolkningen, den angik. Det siges, at soldaterne kunne trække en linie tværs over Sjælland, som delte øen i et godt og et dårligt indkvarteringsområde. For Avedøre oplevedes indkvarteringerne som en byrde, og der findes et eksempel på en upopulær indkvartering i Avedøre Grundejerforenings forhandlingsprotokol. Ud over at være en grundejerforening tog Avedøre Grundejerforening sig også af lokalpolitikken i området og opstillede kandidater til sognerådsvalgene. Foreningen blev dannet i forbindelse med kommunalreformen af 1908. Grundejerforeningen prøvede i den følgende sag at slå to fluer med et smæk, men den fik kun ram på den ene.

Indkvarteringer under første verdenskrig

Under første verdenskrig var der indkvarteret soldater i Ejby, Hvissinge, Avedøre og Glostrup. Der var tale om en såkaldt sikringsstyrke. På en ekstraordinær generalforsamling i Avedøre Grundejerforening var denne indkvartering på dagsordenen. Avedøre mente sig forurettet i forhold til de andre byer, idet de mente at have en større indkvarteringskvote end disse. Men hvad værre var, var der konstateret mund- og klov syge hos Jørgen Jørgensens enke. Derfor skriver grundejerforeningen til Sjællands Stiftamt bl.a.: "I Avedøre By er for Tiden en temmelig betydelig Indkvartering af Soldater af 34. Bataillon og der er blandt andre Steder også Soldater i Kvarter i ovennævnte Gaard (Jørgen Jørgensens enkes), hvor Mund og Klovsyge er konstateret. Det vil være klart, at den Omstændighed, at Soldaterne fra denne Gaard stadig under Øvelserne og paa anden Maade færdes sammen med kammeraterne, som er indkvarteret paa andre Ejendomme, frembyder overordentlig stor Fare for, at Sygdommen kan blive bragt omkring på de forskellige Ejendomme gennem denne Kilde og uden at Ejerne er i stand til at træffe nogen som helst Forsigtighedsforanstaltninger heri mod. Paa Grund af denne store Fare for tilføjelse af betydelige økonomiske Tab og andre Ulemper, tør vi forvente Stiftamtets Velvilje." Jørgen Jørgensens enke får velviljen og "fritages for den anmeldte Indkvartering". Til gengæld får Avedøre ikke nedsat sin tildelte kvote. Stiftamtet har ikke vurderet, at Avedøres kvote var for stor, og Grundejerforeningen gør ikke mere ved sagen.

Link til [Højgården](#) i Avedøre

This entry was posted on Tuesday, August 19th, 1919 at 1:12 pm and is filed under [You can follow any responses to this entry through the **Comments \(RSS\)** feed.](#) Both comments and pings are currently closed.